

Fra: Det Ny Teater - Administration <adm@detnyteater.dk>

Dato: 3. november 2020 kl. 12.23.26 CET

Til: Britt Bager <Britt.Bager@ft.dk>

Emne: Det Kgl. Teater/Det Ny Teater

Kære Joy Mogensen,

Foranlediget af de igangværende forhandlinger om de fremtidige rammer for Det Kgl. Teaters repertoireafgrænsning i forhold til de øvrige teatre vedrørende musical finder jeg anledning til at skrive til dig. I pressen har du udtalt, at du har forståelse for at politikerne i sin tid, hvor musicalscenen var mere skrøbelig, indførte restriktioner for Det Kgl. Teaters repertoire, der skulle sikre, at musicalteatrene ikke blev påført en unfair konkurrence. Men det er din opfattelse at musicalscenen i dag er robust, hvorfor restriktionerne kan bortfalde, således at Det Kgl. Teater fremadrettet kan opføre kommercielle musicals og kan opføre musicals hyppigere. Du er endvidere citeret for at nævne, at Det Kgl. Teater dermed får mulighed for at finde sin egen hylde i respekt for andre musicalproducenter, og målsætningen er at flere brugere får glæde af de statsstøttede kulturudbud i bred forstand.

Jeg står helt uforstående overfor din opfattelse af musicalscenens robusthed. En opfattelse, der hverken er forenelig med den senere tids konkurer blandt musicalproducenter, mit kendskab til musicalscenen i almindelighed eller Det Ny Teaters situation i særdeleshed. Fremsat i den øjeblikkelige meget vanskelige situation forekommer påstanden nærmest tragikomisk.

Det Kgl. Teater modtager mere end 500 millioner kroner i offentligt tilskud om året. Svarende til mere end halvdelen af al offentlig støtte til danske teatre. Et beløb og en tilskudsandel der gennem årene er vokset. Teatrets store tilskud er betinget af teatrets særlige forpligtelser indenfor "ballet, opera og skuespil" som anført i §2 i lov om scenekunst.

Det Kgl. Teaters begrænsninger indenfor musical genren, som de efter loven ikke kan opføre, er i henhold til den nuværende politiske aftale, alene begrænset til, ikke at kunne producere kommercielle musicals, der tidligere har været sat op på private teatre. Det Kgl. Teater kan således helt frit vælge mellem mange tusinde eksisterende musical værker og et uendeligt antal nyskrevne bestillingsværker. Teatret har derved allerede nu rig mulighed for at finde sin egen hylde. Problemets kerne er imidlertid, at det netop ikke sker i respekt for andre producenter. 4 ud af 5 af de operetter/musicals Det Kgl. Teater de senere år har opført, eller opfører i denne sæson, er hentet fra Det Ny Teaters repertoire, hvor de pågældende værker tidligere har været opført, mens værkerne ikke tidligere har været opsat på Det Kgl. Teater. Den afledte virkning har for Det Ny Teater været et milliontab som følge af, at vor mulighed for at genopsætte de pågældende værker med anvendelse af den opmagasinerede fysiske produktion bortfalder. En systematisk destruktion af Det Ny Teaters aktiver.

Hver gang har Det Kgl. Teater påberåbt sig den politiske aftales kattelom, at begrænsningen for musicals ikke gælder, hvis der er tale om kunstnerisk nødvendighed og samtidig en meget markant kunstnerisk nytænkning af værkets opsætning. En kunstnerisk nødvendighed, der i mange år har været totalt fraværende, men nu pludselig er blevet påtrængende, og en markant kunstnerisk nytænkning af værkernes opsætning, der i bedste fald er tvivlsom. Realiteten synes snarere at handle om teatrets manglende evne til at honorere den politiske aftale om publikumsantal indenfor rammerne af de genrer, som betinger og legitimerer Det Kgl. Teaters meget store offentlige tilskud i forhold til de øvrige teatre. Det Kgl. Teaters fortolkning af kunstnerisk nødvendighed og nytænkning udvander og underløber aftalen og udstiller den manglende sammenhæng mellem teatrets hensigtserklæringer og de facto handlinger. Der synes således behov for en opstramning af aftalen, snarere end en yderligere udvanding.

Det politiske behov for at præcisere rammerne for Det Kgl. Teaters repertoire blev første gang formuleret i en bred politisk aftale i 2003. Da Det Kgl. Teaters forsøgte at fortolke den daværende aftale på en måde, der udvandede og underløb aftalen udtalte den daværende kulturminister: "Der er prioriteret meget generøst, så vi virkelig tilgodeser Det Kongelige Teater med hensyn til bevillinger. Det Indrømmer jeg gerne. Derfor må Det Kongelige Teater heller ikke lave musicals, som nogle af de andre teatre lever af. Finito, færdig, slut!." På vegne af forligspartierne tilkendegav kulturministeren endvidere, at det naturligvis ikke tilkommer politikerne at bestemme teatrenes konkrete repertoirevalg, men ligeså naturligt er berettiget til at påpege, hvad offentlige bevillinger er bestemt til og hvad de ikke er bestemt til, og politikerne har en forpligtelse til at anlægge et helhedssyn på teatermiljøet, herunder at skærme de private teatre mod ubillig konkurrence. Med vendingen "som de andre teatre skal leve af" inddrages økonomien direkte som et konkurrenceparameter. Det at drive et teater er, foruden så meget andet, også at drive en forretning, i den udtrykkelige forstand, at det driften forudsætter er, at man ikke har flere udgifter end indtægter. På ethvert teater, men navnlig på Det Ny Teater, er den balance af vital betydning.

I den politiske rammeaftale for Det Kgl. Teaters drift 2008-2011 er repertoirebegrænsningen på mystisk vis helt forsvundet. Det Kgl. Teater hævdede først, at politikerne havde nikkede bekræftende til, at der ingen repertoirebegrænsning skulle gælde. Da dagspressen interesserede sig for sagen, svarede samtlige de kulturpolitiske ordfører, der står bag aftalen, at de ikke havde været opmærksomme på udeladelsen. Eller rettere sagt ikke var blevet gjort opmærksomme herpå. Ingen kunne øjensynligt forklare, hvordan det kunne ske, men den daværende kulturminister meddelte, at Det Kgl. Teater nu fortsat anså sig forpligtet af begrænsningen fra den forrige aftale.

Alle teatre agerer på "markeder" for udbud af og efterspørgsel efter oplevelser, rettigheder og scenekunstnere. Disse marketers størrelse er ikke helt statiske, men erfaringsmæssigt lidet elastiske.

Konkurrence er sundt, men hvis Det Kgl. Teater også fremtidigt skal opføre kommercielle musicals, og med øget hyppighed, er det en udvidelse og forøgelse af den helt unfair konkurrence, der uvilkårligt vil føre til, at Det Kgl. Teater allerede i kraft af teatrets økonomiske styrke vil kannibalisere musicalteatrene. Slutresultatet vil være færre, men dyrere produktioner for publikum at vælge imellem og færre kunstneriske arbejdspladser. Det ønskværdige heri er naturligvis et politisk spørgsmål, ligesom rækkevidden af public service på scenekunstrådet er et politisk spørgsmål. Helt på samme måde som den politiske diskussion om grænserne for Danmarks Radios virke i forhold til de private medier. Konkurrenceforvridningen er imidlertid næppe forenelig med EU's konkurrenceret.

Jeg deler din målsætning om, at flere brugere får glæde af de statsstøttede kulturudbud i bred forstand. Den målsætning synes imidlertid ikke fremmet ved at lade Det Kgl. Teater spille kommercielle musical med den deraf afledte virkning for teatermiljøets økobalance. Jeg glæder mig over, at du synes musicalgenren i højere grad bør understøttes. Det er der behov for, men spørgsmålet er imidlertid, hvor det offentlige får mest teater for pengene?

Det Ny Teater, der er landets næststørste teaterhus, har siden 1908 været en markant kulturinstitution. Teatret har siden 1994 produceret musicals på internationalt niveau og på afgørende vis bidraget til udviklingen af musicalgenren i Danmark. Teatret er i dag en af landets største scenekunstneriske arbejdspladser, og landets eneste stationære producerende teaterhus, der ikke modtager produktionstilskud. Jeg påtog mig i 1994 at foranledige teaterbygningen istandsat i samarbejde med Ida Løfbergs Fond og efterfølgende drive teatret i privat regi alene med husleje og formidlingstilskud. Denne ordning skulle vare indtil der kunne findes subvention til driften af teatret på samme måde som til de øvrige større stationære teatre. Denne midlertidige ordning har nu været i mere end 25 år. Jeg har de senere år gentagne gange gjort opmærksom på, at situationen er uholdbar og stadig mere kritisk. Den

politiske velvilje har gjort, at jeg gentagne gange har haft grund til at tro, at langsigtet løsning for teatrets fremtid var lige om hjørnet. Den forhåbning er styrket med din tilkendegivelse af det ønskværdige i, at også det brede scenekunstudbud i højere grad bør understøttes.

Jeg har vedhæftet et notat der redegør for teatrets situation. Notatet er udarbejdet til din forgænger, men situationen for teatret er ikke blevet mindre kritisk.

Med venlig hilsen
DET NY TEATER

Niels-Bo Valbro

cc. De kulturpolitiske ordførere